11. tammikuuta 2023
Kirjallinen asiantuntijalausunto
BIOS-tutkimusyksikkö

Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: HE 297/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta
https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+297/2022

Lausunnon pääsanomat:

- Hallituksen esityksen tavoitteena on saada aikaan suurempia päästövähennyksiä taakanjakosektorilla lisäämällä biopolttoöljyn käyttöä suhteessa fossiiliseen polttoöljyyn. Toteutuessaan esitetyssä muodossa lain vaikutukset osunevat pääsääntöisesti työkoneiden käyttöön ja siitä riippuvaisiin toimialoihin.
- BIOS-tutkimusyksikön arvion mukaan hallituksen esitys biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen nostamisesta vuoden 2026 jälkeen tasaisesti kohti 30 prosentin tasoa vuonna 2030 on linjassa biopolttoaineiden jakeluvelvoitteeseen tehtyjen, Euroopan energiakriisiin liittyvien viimeaikaisten muutosten kanssa.
- Keskeinen kysymys pidemmällä aikavälillä on, onko jakeluvelvoite ja biopolttoaineiden käyttö maaliikenteessä sekä työkoneajossa ylipäätään kestävä ratkaisu ekologisesti ja ilmastopäästöjen näkökulmasta. Vaikka taakanjakosektorin päästöt biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen nousun kautta vähenisivät, saattaa tämä positiivinen muutos kuittautua LULUCF-sektorin päästöjen kasvulla. Erityisesti viimeaikaiset tiedot Suomen hiilinielujen tasosta muuttavat kuvaa biopolttoaineiden mahdollisuuksista olla osa tulevaisuuden energiapalettia.
- Biopolttoaineiden käytön lisääntymisen vaikutukset luontokatoon tulisi huomioida Suomen tulevaisuuden energiankäytön kokonaisuutta luotaessa.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua eduskunnan talousvaliokunnalle biopolttoöljyn käytöstä ja sen sääntelystä ekologisen jälleenrakennuksen näkökulmasta.

Hallituksen biopolttoöljyjen jakeluvelvoitteen tason nostoon liittyvän esityksen konkreettisena tavoitteena on toteuttaa hallituksen syksyn 2021 budjettiriihen linjausta sekä KAISU:n ja ilmasto- ja energiastrategian kirjauksia. Esityksellä tavoitellaan päästövähennyksiä taakanjakosektorilla.

BIOS-tutkimusyksikön arvion mukaan hallituksen esitys biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen kiristämisestä vuoden 2026 jälkeen on linjassa liikenteen biopolttoaineiden jakeluvelvoitteeseen viime kuukausina tehtyjen muutosten kanssa. Lain tullessa voimaan biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen taso nousee kautta linjan 2030-luvulle tultaessa.

Keskeinen kysymys pidemmällä aikavälillä on, onko jakeluvelvoite ja biopolttoaineen käyttö maaliikenteessä sekä työkoneajossa ylipäätään kestävä ratkaisu ekologisesti ja ilmastopäästöjen näkökulmasta, ja jos, missä (absoluuttisessa) mitassa. Kestävästi tuotettuja biojakeita on rajallisesti saatavissa. Viimeaikaiset tiedot Suomen hiilinielujen tasosta kertovat, että (metsä)biojakeiden kysyntä on kohonnut tasolle, jolla LULUCF-sektori on kääntynyt päästölähteeksi. Vaikka taakanjakosektorin päästöt biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen nousun kautta vähenisivät, saattaa tämä positiivinen muutos kuittautua LULUCF-sektorin päästöjen kasvulla.

Myös biopolttoaineiden käytön lisääntymisen vaikutukset luontokatoon tulisi huomioida Suomen tulevaisuuden energiankäytön kokonaisuutta luotaessa. Taakanjakosektorille on muodostumassa päästövähennyskeinoja myös työkoneille ja muille raskaille moottoreille sähköisen teknologian ripeästi kehittyessä, kun taas biojakeille esimerkiksi metsäsektorin raaka-aineena tai luonnon monimuotoisuuden turvaajana ei ole näköpiirissä korvaajaa.

Kunnioittavasti,

BIOS-tutkimusyksikkö

Lisätietoja:
Ekonomisti, tutkija Jussi Ahokas
jussi.ahokas@bios.fi
044-9481484

BIOS on itsenäinen monitieteinen tutkimusyksikkö, joka tutkii ympäristö- ja resurssitekijöiden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan – talouteen, politiikkaan, kulttuuriin – ja kehittää päättäjien ja kansalaisten ennakointikykyä. BIOS pyrkii tutkimustyöllään tukemaan ekologisen jälleenrakennuksen edellytyksiä Suomessa ja maailmassa.